OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tutkintojen viitekehykset ja pienet osaamiskokonaisuudet (micro-credentials)

Verkkoseminaari
5.10.2020 klo 10-13

Ohjelma

10.00 Tervetuloa
Opetusneuvos, yksikön päällikkö Carita Blomqvist, Opetushallitus

Tilannekatsaukset
- Jatkuva oppiminen, suunnittelupäällikkö Kirsi Heinivirta, Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Korkeakoulutus, johtaja Birgitta Vuorinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Ammatillinen koulutus, opetusneuvos Seija Rasku, Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Vapaa sivistystyö, opetusneuvos Annika Bussman, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Osallistujien kysymyksiä ja kommentteja

11.15 – 11.30 Tauko

11.30 – 13.00 Kommenttipuheenvuorot sidosryhmiltä
- Suomen yrittäjät, koulutusasioiden asiantuntija Marja Vartiainen
- ARENE, vararehtori Kirsi Viskari, TAMK
- Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE, johtava asiantuntija Satu Ågren
- STTK, asiantuntija, koulutus ja osaaminen, Riina Nousiainen
- Elinkeinoelämän keskusliitto, asiantuntija Mikko Vieltojärvi
- SotePeda 24/7 hanke, tutkimusjohtaja, yliopettaja Päivi Pöyry-Lassila, Laurea-ammattikorkeakoulu
- Suomen ylioppilaskuntien liitto, hallituksen jäsen Jenni Tuomainen
- SOL Palvelut Oy, johtaja, henkilöstön kehitys Merja Oljakka

Osallistujien kysymyksiä ja kommentteja

13.00 Päätös

Osallistumisvinkit

Osallistujat näkyvät tästä

Voit pyytää puheenvuoroa käyttämällä viittaustoimintoa.

Chat-toiminnon kautta voit kysyä ja kommentoida.

Kamera ja mikrofoni pidetään suljettuina. Kun haluat kysyä tai kommentoida, poista mikrofonin mykistys klikkaamalla kuvaketta.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jatkuvan oppimisen parlamentaarinen uudistus

5.10.2020

JATKUVA OPPIMINEN tarkoittaa koko elämänkaaren aikaista, eri elämänalueille ulottuvaa oppimista.

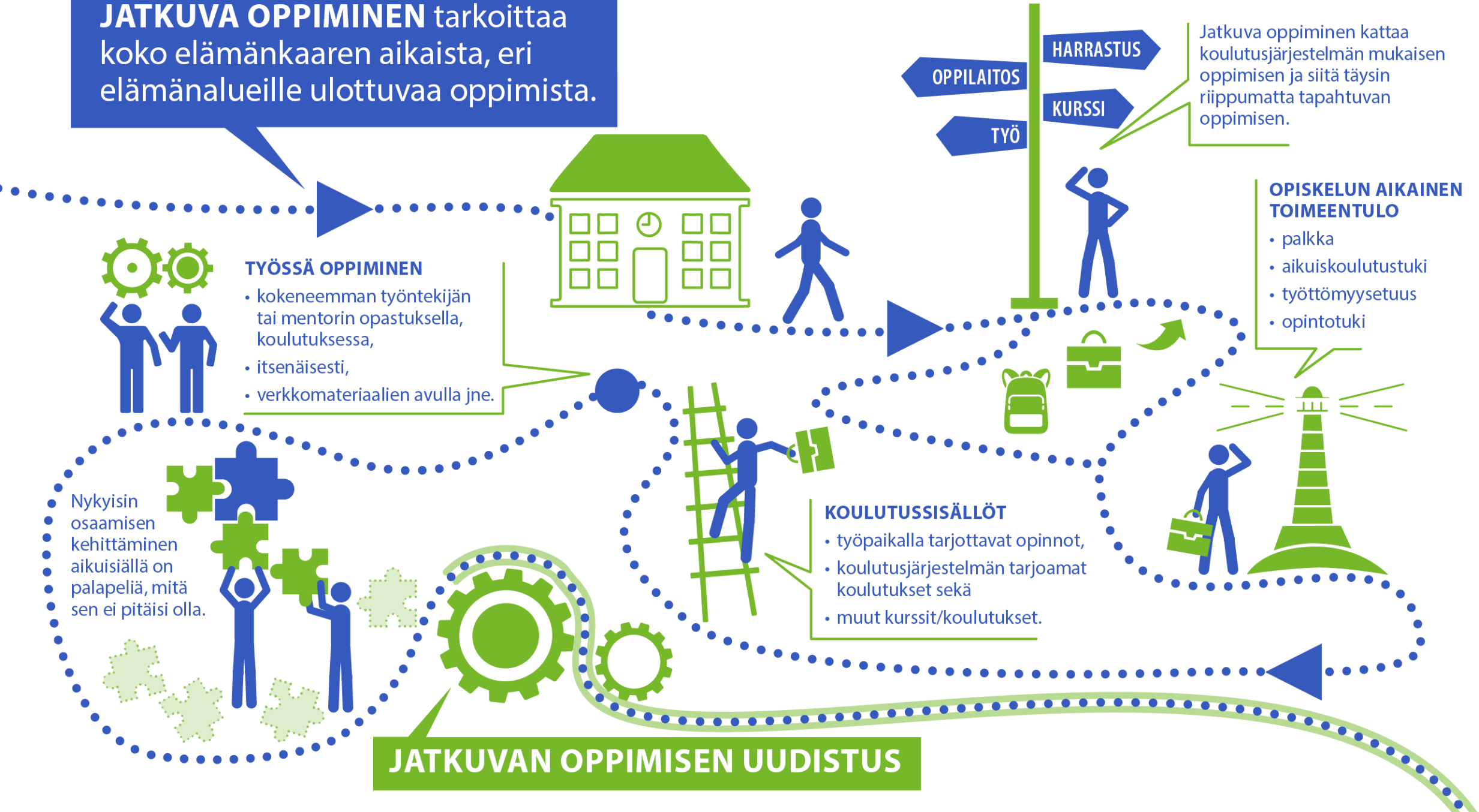

Jatkuva oppiminen kattaa koulutusjärjestelmän mukaisen oppimisen ja siitä täysin riippumatta tapahtuvan oppimisen.

TYÖSSÄ OPPIMINEN

- kokeneemman työntekijän tai mentorin opastuksella, koulutuksessa,
- itsenäisesti,
- verkkomateriaalien avulla jne.

OPISKELUN AIKAINEN TOIMEENTULO

- palkka
- aikuiskoulutustuki
- työttömyysetuus
- opintotuki

Nykyisin osaamisen kehittäminen aikuisiällä on palapeliä, mitä sen ei pitäisi olla.

KOULUTUSSISÄLLÖT

- työpaikalla tarjottavat opinnot,
- koulutusjärjestelmän tarjoamat koulutukset sekä
- muut kurssit/koulutukset.

JATKUVAN OPPIMISEN UUDISTUS

Visio

Jokainen työikäinen kehittää osaamistaan aktiivisesti ja joustavasti työuran aikana.

Osaaminen uudistaa työelämää ja työelämä osaamista. Osaava työvoima tukee kestävää kasvua, innovaatioita, kilpailukykyä ja sitä kautta hyvinvointia.

Kaikilla on merkityksellisen elämän ja muuttuvan työn edellyttämät taidot ja osaaminen.

OECD: Jatkuvan oppimisen järjestelmä, Suomen haasteet

- Suomella ei ole kattavaa jatkuvan oppimisen strategiaa
- Koulutustarjonnassa on puutteita/aukkoja
  - Puuttuu vaihtoehtoja ammatillisen osaamisen tason nostamiseksi
  - Puuttuu lyhyitä, työelämärelevantteja koulutuksia
- Järjestelmä kannustaa osallistumaan tutkintoon johtavaan koulutukseen (maksuttomuus, avoimuus, etuudet)
  - Joskus tarkoituksenmukaista
  - Ei aina tehokkain tapa
  - Saattaa heikentää nuorten pääsyä koulutukseen
- Nykyinen koulutustarjonta ei kovin hyvin vastaa työelämän tarpeisiin – osin koska ennakointitiedon hyödyntämisen mekanismit ovat heikkoja
- OECD-maiden suurimmat osallistumiserot heikomman ja keskitason/hyvän taitotason omaavien välillä. Kohdennettu tuki vähäistä.
  - Hakeva toiminta puuttuu
  - Opiskelun tuki puuttuu
  - Erityiset, kohdennetut opiskeluohjelmat puuttuvat

OECD:n julkaisu 19.2.2020: Continuous Learning in Working Life in Finland

OECD: Nykyisen palvelujärjestelmän haasteet ja kehittämisehdotukset aliedustettujen ryhmien näkökulmasta

Kokonaisvaltaiset neuvonta- ja ohjauspalvelut riittämättömät

- Tarvitaan tukea koulutusjärjestelmässä navigointiin ja kootusti ymmärrettävää tietoa tarjolla olevasta koulutuksesta, uraohjauksesta ja taloudellisesta tuesta
- **Suomessa tulisi kehittää kokonaisvaltaisia yhden luukun neuvonta- ja ohjauspalveluja ”one-stop-shops” ja vahvistaa TE-toimistojen resursseja**

Kohdennettu koulutustarjonta puuttuu

- Julkisesti rahoitettu koulutustarjonta on tutkintopainotteista, mikä voi vähentää tiettyjen kohderyhmien osallistumishalukkuutta.
- **Suomessa tulisi kehittää räätälöityjä ohjelmia, kuten lyhyitä motivointikoulutuksia/kursseja ja työelämän tai lähiyhteisön kontekstiin sidottuja koulutuksia.**

Hakeva toiminta on riittämätöntä

- Oman osaamisen puutteita tai osaamisen kehittämisen tarpeita ei välttämättä tunnisteta tai haluta paljastaa
- Sisäänrakennettu ajatus siitä, että koulutukseen hakeutuminen on yksilön oma valinta
- **Suomessa tulisi käynnistää hakevaa toimintaa**

Julkaistut suuntaviivapaperit ja selvitykset

https://minedu.fi/jatkuva-oppiminen

- Jatkuvan oppimisen tavoitteet ja mitattavat indikaattorit (14.5.)
- Jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmän uudistaminen, kehittämisen suuntaviivat (14.5.)
  - Selvitys jatkuvan oppimisen palveluorganisaation perustamisesta (3.7.)
- Aliedustettujen ryhmien osaaminen, kehittämisen suuntaviivat (9.9)
- Ennakoinnin kehittämisen suuntaviivat (9.9)

=> **Jatkuvan oppimisen linjaukset ja tiekartta** (joulukuu)

Jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmän uudistus – kehittämisen suuntaviivat 14.5.2020

Luodaan jatkuvan oppimisen (valtakunnallinen ja alueellinen) palvelumalli varmistamaan, että yksilöiden osaamisen kehittämisen ja työnantajien tarvitseman osaamisen tarpeet kohtaavat.

Vahvistetaan koordinaatiota, jolla eri koulutusmuodoista ja eri palveluista koostuvat osaamisen kehittämispalvelut vastaavat tehokkaasti tarpeisiin ja ovat helposti saavutettavissa.

Palvelumalli tarjoaa mahdollisuuden paitsi koota yhteen eri toimijoiden olemassa olevaa tarjontaa, myös kehittää ja konseptoida - digitalisaation mahdollisuudet hyödyntäen -

- *osaamiskokonaisuuksia, joissa yhdistetään työelämän tarpeiden mukaisesti ohjausta ja sisältöjä yli koulutusasteiden esim. ammatillisen osaamisen kehittäminen ja kielitaidon ja/tai perustaitojen kehittäminen,*
- *erilaisten erityisryhmien tarvitsemaa koulutusta, jossa tarvitaan mm. kohderyhmälle räätälöityjä pedagogisia ratkaisuja ja työn ja koulutuksen tiiviitä yhteistoteutuksia,*
- *kokonaan uusia, akuuttiin tarpeeseen vastaavia osaamissisältöjä ja muita palveluita, jotka edistävät osaamisen kehittämistä.*

Aliedustettuina erilaisia ryhmiä - yhtenä heikompien perustaitojen varassa olevat

Heikompien perustaitojen varassa olevilla aikuisilla on heikko lukutaito ja/tai heikot numeeriset taidot (ymmärtävät korkeintaan lyhyitä tekstejä tutuista aiheista ja/tai pystyvät tekemään yksinkertaisia matemaattisia tehtäviä)

Heikkojen perustaitojen varassa olevissa yliedustettuna

- Vanhemmat ikäluokat (yli puolet vähintään 55-vuotiaita)
- Maahanmuuttajat (yli kymmenesosa maahanmuuttajataustaisia, 44 % maahanmuuttajista heikot perustaidot)
- Henkilöt, joiden vanhempien koulutustaso heikko (vaikutus suurentunut ajan myötä, erottuu nuoremmissa ikäluokissa)
- Työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät
- Pienemmät tuloluokat
- Pienissä yksityisen sektorin yrityksissä työskentelevät ja yksinyrittäjät
- Työntekijät, jotka tekevät manuaalista rutiinityötä ja joissa korkeampi riski työn automatisoinnista (maatalous-, teollisuus-, rakennus-, logistiikka-, majoitus ja ravintola-aloilla työskentelevät)

Nykyisiä julkisia koulutus- ja ohjauspalveluja kehitetään tukemaan paremmin aliedustettujen ryhmien osallistumista

- Orientoivien, motivoivien, valmentavien ja perustaitoja vahvistavien opintojen tarjoaminen ennen tutkintokoulutuksen aloittamista ja tai niiden yhteydessä
- Ohjaus ja opintojen aikainen yksilöllinen tuki sekä kielitietoinen opetus oppilaitoksissa, korkeakouluissa ja muissa osaamisen kehittämispalveluissa
- TE-hallinnon ja ELYjen palvelujen kehittäminen erityisesti työttömänä olevien ja koulutuksessa aliedustettujen ryhmien osallistumis- ja osaamistason nostamiseksi
- Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytänteiden kehittäminen ja koordinaatio sekä tutkinnon osaa pienempien kokonaisuuksien tunnustaminen
- Ohjataan rahoituksella toimijoita tukemaan aliedustettujen ryhmien osaamisen kehittämistä
- Lisätään aliedustettujen ryhmien osaamiseen liittyvää tutkimusta ja asiantuntemusta ja luodaan aihepiiriin liittyviä moniammatillisia osaamiskeskittymiä tavoitteena lisätä eri organisaatioiden osaamista ja tietämystä aliedustetuista ryhmistä

Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjausten ja tiekartan valmistelu 2020

28.1.	11.3.	14.5.	9.6.	3.7.	9.9.	13.10.	4.11.	2.12.
TILANNEKUVA – MIKÄ HYVIN, MITÄ PITÄÄ PARANTAA • yhteinen näkemys	**MITATTAVAT TAVOITTEET/INDIKAATTORIT** • esittely ja evästykset valmisteluun	**MITATTAVAT TAVOITTEET/ INDIKAATTORIT** • alustavat linjaukset	**TEEMAT**	**TEEMAT**	**TEEMAT**	**TEEMAT**	**PARLAMENTAARISEN RYHMÄN LINJAUKSET JA TIEKARTTA** • lähetekeskustelu	**PARLAMENTAARISEN RYHMÄN LINJAUKSET JA TIEKARTTA**
VISIO JA TEEMA-KOKONAISUUDET • hyväksyminen **ETUUDET JA TUET** • esittely ja evästykset	**ETUUDET JA TUET** • kehittämisen suuntia **OSAAMISEN KEHITTÄMISEN TAVAT JA KOULUTUSTARJONTA** • kehittämisen suuntia	**OSAAMISEN KEHITTÄMISEN TAVAT JA KOULUTUSTARJONTA** • kehittämisen suuntia **OSAAMISEN JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN TYÖELÄMÄSSÄ** • esittely ja evästykset	**TYÖMARKKINOIDEN TOIMIVUUS (KOHTAANTO JA OHJAUS)** • esittely ja evästykset **ALIEDUSTETTUJEN RYHMIEN OSAAMINEN** • esittely ja evästykset	**JATKUVAN OPPIMISEN PALVELU-JÄRJESTELMÄ**	**TYÖMARKKINOIDEN TOIMIVUUS** ENNAKOINTI • kehittämisen suuntia **ALIEDUSTETTUJEN RYHMIEN OSAAMINEN** • kehittämisen suuntia	**OSAAMISEN JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN TYÖELÄMÄSSÄ** • kehittämisen suuntia **ETUUDET JA TUET** • kehittämisen suuntia **OHJAUS** * Kehittämisen suuntia		

SEURANTARYHMÄ

10.2.	2.4.	19.5.	28.8.	23.9.	22.10.	20.11.	JULKISTUS 12/2020
• Sivistysvaliokunta	• Eduskuntaryhmät • Tutkijatapaaminen	• Ministerityöryhmät		• Sidosryhmien kuuleminen • Eduskuntaryhmät	• Sivistysvaliokunta	• Sidosryhmä-seminaari 19.11	• Ministerityöryhmät

ETENEVÄT RINNALLA:
- Työllisyyden ministerityöryhmä alatyöryhmineen
- Työn ja hyvinvoinnin kehittämisohjelma
- Sosiaaliturvan uudistus

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jotta uudistus on mahdollinen, on tärkeää löytää yhteinen linja ja tahto.

Tilannekatsaus: korkeakoulutus

Tutkintojen viitekehykset ja pienet osaamiskokonaisuudet - verkkoseminaari
maanantai 5.10.2020
johtaja Birgitta Vuorinen, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto

Nouseva keskusteluaihe

- Taustalla globaalit muutostrendit ja muutostekijät
- Yhä kasvava tarve korkealle osaamiselle ja jatkuvalle osaamisen päivittämiselle
- Digitalisoituva koulutus ja uudenlainen koulutusyhteistyö
- Oppijakeskeisyys ja joustavat opintopolut
  - Toisen asteen ja korkeakoulutuksen nivelvaiheen yhteistyö
  - Digivisio 2030
  - Jatkuvan oppimisen parlamentaarinen uudistus
  - Rajat ylittävä yhteistyö, mm. Eurooppalaiset korkeakouluverkostot

Mutta mistä oikeastaan puhumme?

Eurooppalainen korkeakouluyhteistyö

- **Eurooppalaista lähestymistapaa rakentamassa** eurooppalaiselle koulutusalueelle (EEA) eurooppalaisen osaamisohjelman osana
  - Yhteinen määritelmä
  - Yhteiset piirteet / kriteerit
  - Tiekartta tulevista toimista

Eurooppalainen korkeakoulutusalue

- **Ministereiden julkilausuma marraskuu 2020**
- **Erasmus+ MicroBol-projekti**
  - Lähtökohtana Bolognan prosessin työkalut ja niiden suhde pieniin osaamiskokonaisuuksiin
  - Työ kohdentuu koskien ECTS ja viitekehystyö (OKM), tunnustaminen ja laadunvarmistus
  - Lopputuloksena ehdotus eurooppalaisesta viitekehyksestä
- *(Työversio) A micro-credential is a small volume of learning certified by a credential*.
  - In the EHEA context, it can be offered by higher education institutions or recognised by them using recognition procedures in line with the Lisbon Recognition Convention or recognition of prior learning, where applicable. A micro-credential is designed to provide the learner with specific knowledge, skills or competences that respond to societal, personal, cultural or labour market needs. Micro-credentials have explicitly defined learning outcomes at a QF-EHEA/NQF level, an indication of associated workload in ECTS credits, assessment methods and criteria, and are subject to quality assurance in line with the ESG.

Tilannekatsaus: ammatillinen koulutus

Tutkintojen viitekehykset ja pienet osaamiskokonaisuudet - verkkoseminaari
maanantai 5.10.2020

opetusneuvos Seija Rasku
seija.rasku@minedu.fi

- Ammatillisen koulutuksen tutkinnoista ja koulutuksista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) luvussa 2.
- Jatkossa VALMAn korvaisi tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA, joka yhdistäisi aiemmat nivelvaiheen koulutukset (perusopetuksen lisäopetus, VALMA ja lukiokoulutukseen valmistava koulutus LUVA).

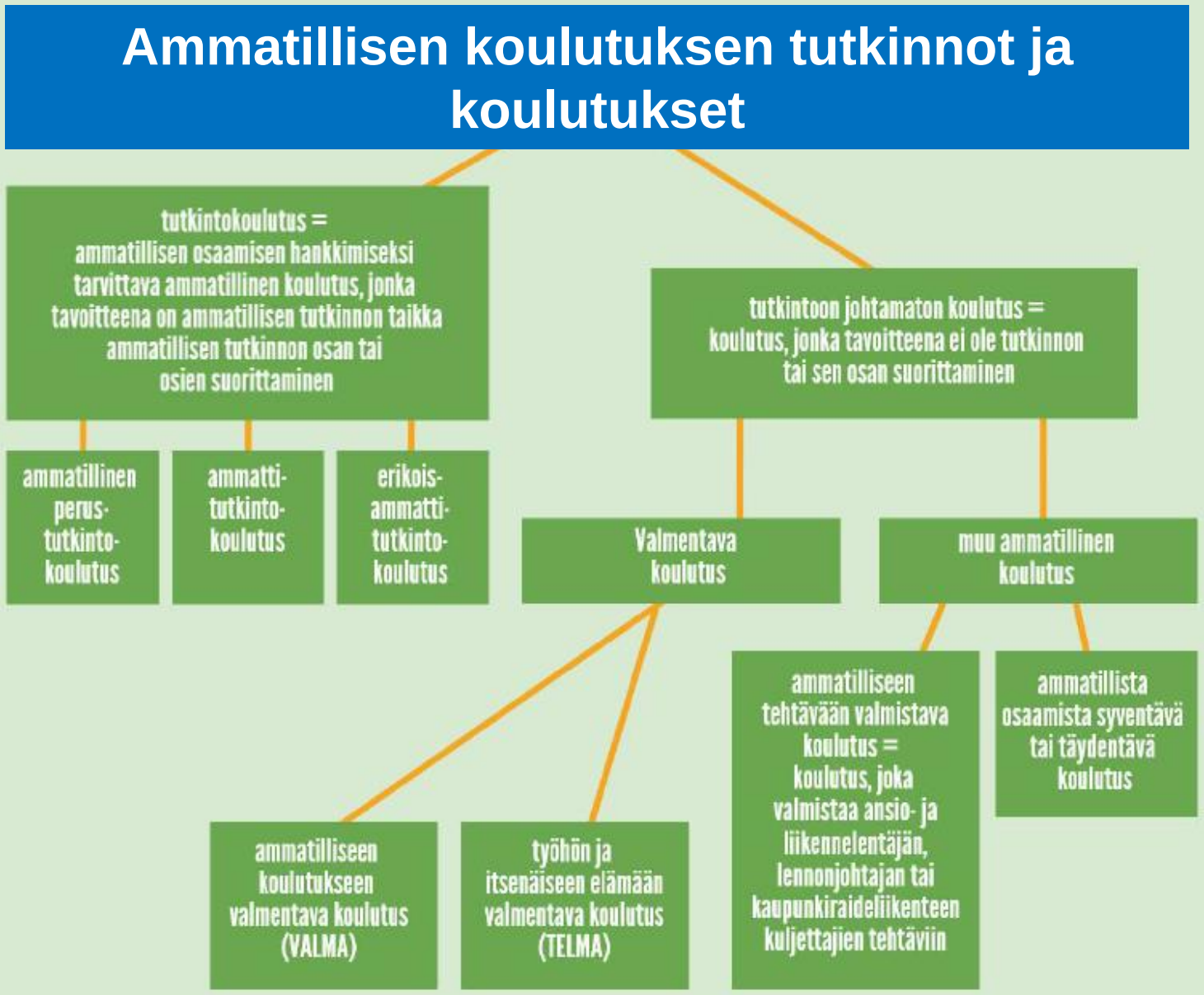

Ammatilliset tutkinnot ja koulutukset viitekehyksessä

Taso 2: perusopetuksen oppimäärä sekä **työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)**

Taso 3: lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA), **ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)** ja taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä

Taso 4: lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto, **ammatilliset perustutkinnot ja ammattitutkinnot**, rikosseuraamusalan tutkinto, pelastajatutkinto, hätäkeskuspäivystäjätutkinto, rajavartijan peruskurssi ja aliupseerin perustason opintokokonaisuus

Taso 5: **erikoisammattitutkinnot**, alipäällystötutkinto (pelastusala), ~~lennonjohdon perustutkinto~~ sekä aliupseerin yleistason (1 ja 2) opintokokonaisuus ja aliupseerin mestaritason opintokokonaisuus

Mitä pienet osaamiskokonaisuudet ovat?

- EU-tasolla yhteisesti hyväksyttyä määritelmää ei vielä ole.
- Alla yksi hahmotelma määritelmäksi.

A micro-credential is a recognised proof of the learning outcomes that a learner has achieved following a short learning experience, according to transparent standards and requirements and upon assessment.

The proof is contained in a certified document that lists

- the name of the holder
- the achieved learning outcomes
- the assessment method
- the awarding body
- the qualifications framework level and the credits gained (where applicable)

Micro-credentials are owned by the learner, are shareable, portable and may be combined into larger credentials or qualifications."

Mitä pienet osaamiskokonaisuudet voisivat ammatillisessa koulutuksessa olla?

- Ammatillisten tutkintojen osat (tämänhetkinen linjaus: viitekehyksen taso sama kuin koko tutkinnolla)
- Ammatillisten tutkintojen osista muodostuvat tutkintoa pienemmät, mutta työllistymisen kannalta tärkeät osaamiskokonaisuudet, esim. hoiva-avustajan tehtäviin pätevöittävä kahden tutkinnon osan kokonaisuus (tämänhetkinen linjaus: viitekehyksen taso sama kuin koko tutkinnolla)

- Ammatillisiin tehtäviin valmistavat säädöksissä mainitut koulutukset, esim. ansio- ja liikennelentäjän lennonjohtajan tehtäviin ja kaupunkiraideliikenteen kuljettajien tehtäviin valmistavat koulutuskokonaisuudet
- Ammatillista osaamista syventävät tai täydentävät koulutuskokonaisuudet
- Muut osaamiskokonaisuudet?

Pienten osaamiskokonaisuuksien sijoittaminen viitekehykseen

- Sijoittaminen viitekehykseen vaatisi muutosta lakiin (93/2017).

  *”Lakia sovelletaan myös muihin **laajoihin osaamiskokonaisuuksiin, joiden osaamistavoitteista säädetään laissa taikka säädetään tai määrätään lain nojalla**, jos ne ovat kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena ammatissa tai tehtävässä toimimiseen tai muutoin liittyvät osaamisen kehittämiseen tai ammattitaidon parantamiseen.”*
- Osaamiskokonaisuuksille olisi lisäksi määriteltävä julkisesti saatavilla olevat osaamistavoitteet, joiden perusteella viitekehyksen taso olisi mahdollista määritellä läpinäkyvästi.
- Osaamiskokonaisuuksien laajuutta pitäisi pohtia, sillä ihan pientä ”silppua” ei viitekehykseen voi/kannata viedä.
- Osaamiskokonaisuuden ja sen arvioinnin laadunvarmistuksen tulisi olla uskottavaa.
- Osaamiskokonaisuuksien olisi hyvä olla laajasti käytössä ja niillä tulisi olla merkitystä niin yhteiskunnan, työelämän kuin yksilönkin näkökulmasta.

Tilannekatsaus, vapaa sivistystyö

Annika Bussman
5.10.2020

Vapaassa sivistystyössä hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen edistäminen

- Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista valmistelevan työryhmän muistio https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161944
  - Erilliset oppaat: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162095 (suomeksi)
  - https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162096 (ruotsiksi)
- Koski-tietovarannon lainsäädännön muutosta valmistellaan siten, että vapaassa sivistystyössä hankittu osaaminen voitaisiin viedä Koskeen. Koulutusten osaamisperusteiset kuvaukset vietäisiin e-perusteisiin. Voimaantulo 1.8.2021
- Osaamisen vieminen Koski-tietovarantoon olisi vapaaehtoista oppilaitosten ylläpitäjille ja edellyttäisi opiskelijan suostumusta
- Koulutusten laajuudet ilmaistaan opintopisteinä, osaamisen tulee olla arvioitua

Vapaassa sivistystyössä hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen edistäminen

- Parhaillaan laaditaan arvioinnin opas vapaalle sivistystyölle
- Kansanopistojen vapaan sivistystyön oppivelvollisuuskoulutukselle laaditaan opetussuunnitelman perusteet
- Henkilöstökoulutuksia erityisesti liittyen osaamisperusteiseen kuvaustapaan ja arviointiin

Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista valmistelevan työryhmän muistio: Ehdotukset tarvittavista muista toimenpiteistä

- ”Vapaan sivistystyön koulutuksessa järjestetään hyvin erilaisilla osaamisen tasoilla olevia koulutuksia luku- ja kirjoitustaidon alkeista aina korkeakoulutettujen täydennyskoulutukseen saakka. Koulutusten sisältöjen osaamisperusteinen kuvaus on hyvä lähtökohta osaamisen näkyväksi saattamiselle, mutta tämän lisäksi osaamisen tasoa tulisi myös voida määritellä. Työryhmä esittää, että kansallista osaamisen viitekehystä koskevaa lainsäädäntöä kehitettäisiin siten, että myös vapaatavoitteiselle koulutukselle, jonka tavoitteista ei ole säädetty, voitaisiin määritellä viitteellinen osaamistaso.”

OPETUS- JA KULTTUURI-MINISTERIÖ

UNDERVISNINGS- OCH KULTUR-MINISTERIET

MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitoksia osallistumisesta!

Palautekysely lähetetään sähköpostilla.

Lisätietoa tutkintojen viitekehyksistä

www.oph.fi/tutkintojenviitekehys

recognition@oph.fi